

به نام خدا

ریاضی اول دبستان

کتاب کار و تمرین

مریم اسماعیلی ابوالخیری

مجموعه کتابهای کمک آموزشی سیاهرود

زینا
خواجه

سرشناسه: اسماعیلی ابوالخیری، مریم، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآور: ریاضی اول ابتدایی: کتاب کار و تمرین

مشخصات نشر: تهران: انتشارات سیاهرود، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۵۴ ص: مصور (رنگی)؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۷-۰۶-۹ ۱۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۰۲۹۲۲

مجموعه کتاب های کمک آموزشی سیاهرود

ریاضی اول دبستان - کتاب کار و تمرین

ناشر: انتشارات سیاهرود.

ناظر علمی مجموعه ریاضی: زهرا شریف پور.

مؤلف: مریم اسماعیلی ابوالخیری.

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه.

تاریخ نشر: پاییز ۱۳۹۳.

مدیر اجرایی: رحمان تقوی ساروکلایی.

صفحه آرایی و گرافیک: زلیخا موحضزاده.

طراح جلد: زهرا باقرنژاد.

لیتوگرافی و چاپ: دیرین.

قطع: رحلی، ۲۵۶ صفحه.

آدرس دفتر مرکزی و فروش: تهران/ میدان انقلاب/ ابتدای کارگر جنوبی/ کوچه ی رشتچی/

siahroudpub.ir

پلاک ۷/ واحد ۸

siahroud@gmail.com

۶۶۹۰۶۷۴۹ / ۶۶۹۰۶۷۸۶

ارتباط با ما:

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان.

کلیه ی حقوق این اثر (چاپ و اقتباس) برای انتشارات سیاهرود است و هیچ شخص حقیقی و حقوقی

حق چاپ و انتشار و یا کپی بخش هایی از این کتاب را به هر صورت ندارد.

مزیت باسوادان بر بی‌سوادان همانند برتری زندگان بر مردگان است. (ارسطو)

از زمان پیدایش نظام آموزشی در ایران، از مکتب‌خانه گرفته تا کلاس‌های درس جدید، همواره یک چیز هدف کار بود: تربیت. و البته نمی‌توان از آگاهی گذشت؛ و این، چیزی است که انسان پیوسته در پی آن بوده و خصلتی است که او را از سایر موجودات جدا می‌سازد. این خصلت نتیجه‌ی چیزی نیست جز مغز انسان که قدرتی افسانه‌ای به او می‌دهد و توان پردازش ریزترین تا بزرگ‌ترین مسائل را برای او ممکن می‌سازد. مغز با تمام توانایی‌هایش است که انسان را انسان ساخته و او را در درازنای تاریخ به اینجایی که هست رسانده و نظام‌هایی را ترتیب داده تا انسان از رهگذر آن به تکاملی برسد که تا به حال رسیده. چنین انسانی با این موهبت الهی، همیشه در صدد دسته‌بندی امور و نظم‌بخشی پیرامون خود بوده و هست. این شد که روز و شب را، خوراک را، پوشاک را، رفتار را، کردار را، اخلاق و سایر امور را دسته‌بندی کرد و نظام بخشید؛ از جمله آموزش را. چرا؟ چون دنیایی که انسان با آن روبه‌رو بوده و هست مدام در حال تبدیل و تبدل است؛ پس چرا او در فکر یافتن راهی برای رویارویی با این تغییر و بهره‌برداری بهینه از آن نباشد! باری، با این اوصاف می‌توانیم تغییر را هم از ضروریات انسان بدانیم؛ و به یقین هماهنگی و سازگاری با این تغییر را هم. و در این میان نظام‌های وابسته به این انسان دائماً در حال تغییر هم رو به تغییر نهاد تا بتواند نیازهای جدید او را پوشش دهد. از جمله‌ی این نظام‌ها، نظام آموزش است که چهره‌ها عوض کرد و به ضرورت دوره‌ها و متناسب با انسان‌ها و فرهنگ آن‌ها دگرگون شد؛ که اگر نشود بی‌تردید از تأثیر می‌افتد. و قرعه‌ی این فال به نام چیست که تغییر را بیاموزد و بیاموزاند؟ جز معلم.

به همت کارساز بنده‌نواز و تلاش گروه مؤلفان، اولین مجموعه از کتاب‌های کمک آموزشی «سیاهرود» در دو بخش کتاب کار (فارسی، ریاضی و علوم) و کتاب آزمون ریاضی افتخار نشر یافت و به زیور طبع آراسته شد. کوشش ما این بود تا همگام با نیازهای جدید آموزشی و همراستا با تغییرات جدید کتاب‌های درسی، مجموعه‌ای در دسترس دانش‌آموزان آینده‌ساز ایران مرز بوم قرار گیرد که بتواند فارغ از قیل و قال مدرسه، اندیشه‌ی خلاق را در آن‌ها به تحرک وادارد و به آن‌ها اجازه دهد قوه‌ی ادراک را تقویت کنند؛ و البته همیار آموزگاران شریف هم باشد.

بر این اساس از چندی پیش و با دعوت از معلمان زبده و کاردان، کتاب‌ها رصد شد و ساختاری تدوین گردید تا از رهگذر آن بتوان متناسب با توانایی دانش‌آموزان، کتاب‌هایی برای پوشش سطوح مختلف آموزشی تألیف شود. از این رو، در تمام کتاب‌ها می‌توانید فعالیت‌ها، تمرین‌ها و پرسش‌هایی برای سطوح مختلف ببینید و دغدغه‌ی ناده‌گرفتن گروهی از دانش‌آموزان را از سر برهانید. باری، هر که باشیم، انسانیم و لاجرم متفاوت. هر که باشیم انسانیم و کنجکاو؛ و در تکاپوی دانستن. و این همان چیزی است که ما را بر آن می‌دارد تا در سیل انبوهی از کتاب‌های موجود متاعی ارائه کنیم که متفاوت باشد و محرک. نو باشد اما اصیل. امید که محقق شده باشد. هدف ما این نیست که در همین نقطه متوقف بمانیم. گروه مؤلفین، مجموعه‌ای از کتاب‌ها با محوریت مطالعه‌ی آزاد و تفکر خلاق را نیز در دست تألیف و ترجمه دارد که به امید حق، عن‌قریب در اختیار شما خواهد بود. و در پایان شکرانه‌ی این نعمت را به درگاه خدای به جای می‌آوریم و از او در ادامه‌ی راه مدد می‌جوییم که:

همتم بدرقه‌ی راه کن ای طایر قدس

که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

به امید روزگاری بهروز

محسن نوبخت

مدیر انتشارات سیاهرود

تابستان ۱۳۹۳

به نام حق که رحمان و رحیم است / خریدار دل و عقل و سلیم است

با پیشرفت سریع علم و تکنولوژی در سراسر جهان، نظام آموزش و پرورش هم دچار تغییر و چالش‌هایی شده‌است. به همین دلیل سرمداران تعلیم و تربیت بر آنند تا بستری مناسب برای رشد و شکوفایی استعدادهای کسانی را فراهم سازند که امروز پشت میزهای کلاس درس نشسته‌اند و در فردایی نه چندان دور آینده‌سازان کشورشان خواهند بود.

در کشور عزیز ما ایران نیز با استقرار ۳-۳-۶ تغییرات اساسی و قابل مشاهده‌ای در صحنه‌ی آموزش و پرورش رخ داده‌است. محتوای کتاب‌های درسی با توجه به نیازهای دانش‌آموزان، توسط متخصصان و کارشناسان آموزشی در حال برنامه‌ریزی و تغییر است. در این تغییر «یادگیری، تدریس، ارزشیابی و بازنگری» در برنامه‌های درسی کاملاً متحول شده‌است و همه‌جا دانش‌آموز به عنوان محور و کانون کسب مهارت‌های پایه، تفکر عملکردی و خودیادگیری قرار گرفته‌است و نظام آموزشی با کارشناسان‌اش بستری پویا و خودشکوفا را برای او به ارمغان آورده‌است.

ما جمعی از معلمین و علاقه‌مندان مشتاق در امر آموزش به دعوت انتشارات «سیاه‌رود» بر آن شدیم تا با استفاده از تجارب و آموخته‌های خود و متناسب با رویکردهای کیفی-کمی به تألیف مجموعه کتب کمک آموزشی در دوره‌ی ابتدایی پردازیم و از این جهت با افق روشن تغییرات مثبت پرورش آینده‌سازان میهن عزیزمان همگام باشیم. انتشارات سیاه‌رود هم در همراهی با رویکرد جدید در زمینه‌ی کتب کمک آموزشی پس از بررسی و نیازسنجی در سطح مدارس شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران و با استفاده از نظرات آموزگاران و حتی والدین در مناطق مختلف آموزش و پرورش طرح چنین کاری را پی ریخت.

ما مدعی تفاوت هستیم؛ هم توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و هم ارائه‌ی کتابی متفاوت. نمود این رویکرد، در کتاب‌های کار و تمرین و آزمون ریاضی در دو سطح آسان و مشکل قابل مشاهده‌است. بدین ترتیب دانش‌آموزان متوسط کلاس نیز دچار دل‌سردی نخواهند شد و به صورت تدریجی به تثبیت یادگیری خود خواهند پرداخت. از طرفی، دانش‌آموزان ساعی و پرتلاش نیز خسته و دل‌زده نخواهند شد زیرا در این کتاب‌ها برای آن‌ها نیز مطالبی متناسب با توانایی‌های‌شان در نظر گرفته شده‌است. گروه مؤلفین ریاضی اقدام به تدوین دو کتاب کمک آموزشی کرده‌اند: کتاب کار و تمرین، و کتاب آزمون.

کتاب کار و تمرین ریاضی

این کتاب با ساختار ذیل ارائه شده‌است:

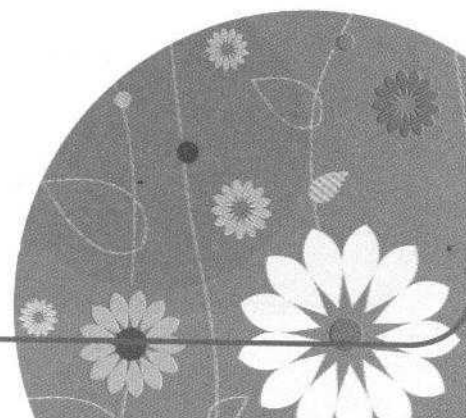
- ۱- تم درس: در واقع عنوان و موضوع درس است.
 - ۲- آنچه می‌خواهیم بدانیم: در این قسمت با چند عبارت کوتاه، به معرفی مفاهیم و مطالبی که قصد داریم در این فصل بیاموزیم خواهیم پرداخت.
 - ۳- درس‌نامه‌ها: درس‌نامه، توضیح مختصری در رابطه با روش تدریس موضوع درس همراه با ذکر نکات کلیدی و حل چند نمونه تمرین می‌باشد.
 - ۴- دست‌ورزی و فعالیت عملی: که دانش‌آموزان را وادار دارد ارتباط موضوع درس را با زندگی روزمره‌ی خود بیابند و با درگیر کردن آن‌ها با انجام یک سری فعالیت‌های پژوهشی، مشاهده‌ای و اکتشافی مفاهیم را بهتر درک کند و بتواند آن‌ها را در موارد مختلف به کار گیرند.
 - ۵- تمرین نوع ۱ و ۲: این نوع تمرین‌ها در دو سطح مختلف برای دو گروه از دانش‌آموزان طراحی شد. دانش‌آموز با یادگیری و حل این تمرینات و با مجوز آموزگار قابلیت ارتقاء از سطح ۱ به ۲ را خواهد داشت.
- بیشتر بدانیم: ارائه‌ی مطالب خواندنی و جذاب در زمینه‌ی ریاضی و همچنین ارائه‌ی فرمول‌ها و نکات کلیشه‌ای در دوره‌ی دوم ابتدایی.

- ۱ - آزمونک‌های هر درس با حدود ۵ سؤال در دو سطح ۱ و ۲ جهت سنجش آموخته‌های دانش‌آموزان و به‌عنوان ابزاری برای ارزشیابی توسط معلم؛
- ۲ - آزمون‌های ماهانه و میان‌ترم در دو سطح ۱ و ۲؛
- ۳ - آزمون‌های پایان نوبت اول و دوم؛
- ۴ - آزمون‌های چهارگزینه‌ای در سطح عالی جهت دانش‌آموزان علاقمند و پرتلاش.

بی‌شک ما مدعی این نیستیم که کتاب حاضر بی‌نقص و عاری از خطاست اما می‌توانیم بگوییم که تلاش خود را برای رسیدن به این منظور به کار گرفته‌ایم. بنابراین، به گرمی و لطف منتظر دیدگاه‌های کارشناسی دوستان، همراهان، معلمان عزیز، اولیای گرامی و نیز دانش‌آموزان خوبمان هستیم.

در پایان و طبق رسم مألوف، فرض می‌دانیم از آقای دکتر نوبخت مدیر مسئول و آقای تقوی مدیر اجرایی نشر سیاه‌رود و سایر دوستان که ما را در نگارش و تألیف این مجموعه همراهی کردند کمال تشکر را ابراز داریم؛ که بی‌شک زحمات‌های زیادی را در راستای ارائه‌ی کتابی متناسب با دیدگاه‌های آموزشی ایران اسلامی متقبل شده‌اند. مجموعه‌ی حاضر مشقی است در محضر اساتید؛ حال تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

امید می‌رود در آینده بتوانیم راهگشای آموزش نوگلان وطن عزیزمان باشیم.

فهرست

- ۱. شمارش اشیاء
- ۲. تشخیص اشکال هندسی
- ۳. الگویابی
- ۴. مفهوم تساوی
- ۵. کار با انگشتان دست

بخش ۱

۹

- ۱. مربع شگفت انگیز
- ۲. نمایش های مختلف
- توسط انگشتان دست
- ۳. مفهوم جمع
- ۴. مفهوم عدد قبل و بعد

بخش ۲

۲۱

- ۱. مفهوم جمع
- ۲. کار با انگشتان دست
- ۳. بساز و بشمار
- ۴. دیدن اجزای یک مجموعه

بخش ۳

۳۲

- ۱. اشکال هندسی
- ۲. سرشماری
- ۳. مفهوم جمع
- ۴. شمارش

بخش ۴

۴۱

- ۱. سرشماری اشیاء
- ۲. مفهوم تفريق
- ۳. الگویابی
- ۴. اشکال هندسی

بخش ۵

۵۴

- ۱. مفهوم جمع
- ۲. مفهوم تفريق
- ۳. داستان سازی
- ۴. مفهوم تقارن

بخش ۶

۶۱

- ۱. جمع و تفريق
- ۲. معرفی عدد ۱
- ۳. الگویابی
- ۴. معرفی عدد ۱
- ۵. تشخیص اعداد ۲ و ۱
- ۶. تقارن

بخش ۷

۷۰

- ۱. معرفی عدد ۳
- ۲. الگویابی
- ۳. معرفی عدد ۴
- ۴. اندازه گیری
- ۵. الگو برداری

بخش ۸

۸۵

۱. شمارش
۲. معرفی عدد ۵
۳. تقارن
۴. مفهوم جمع
۵. معرفی عدد صفر
۶. ترتیب اعداد

بخش ۹ ۹۷

۱. نمایش انگشتان دست
۲. معرفی عدد ۶
۳. معرفی عدد ۷

بخش ۱۰ ۱۱۱

۱. معرفی تساوی
۲. معرفی عدد ۸
۳. تمرین تساوی
۴. آمار و سرشماری

بخش ۱۱ ۱۲۰

۱. مقایسه اعداد
۲. معرفی عدد ۹
۳. مربع شگفت انگیز
۴. اندازه گیری

بخش ۱۲ ۱۳۲

۱. عمل جمع با انتقال انگشتان
۲. معرفی عدد ۱۰
۳. جمع های ترکیبی
۴. کار با ابزار

بخش ۱۳ ۱۴۲

۱. عمل تفریق با انگشتان دست
۲. تمرین جمع

بخش ۱۴ ۱۵۲

۱. جدول ارزش مکانی
۲. دسته بندی اعداد
۳. کار با ابزار

بخش ۱۵ ۱۵۸

۱. نمایش مختلف اعداد
۲. تشخیص اعداد متناظر
۳. نمایش اعداد

بخش ۱۶ ۱۶۶

۱. جمع متناظر
۲. مقایسه اعداد
۳. اندازه گیری
۴. محور اعداد

بخش ۱۷ ۱۶۶

۱. شمارش مضرب ۳
۲. شمارش مضرب ۲
۳. تمرین جمع
۴. شمارش مضرب ۴
۵. آمادگی برای حل مسئله

بخش ۱۸ ۱۸۴

۱. شمارش مضرب ۱۰
۲. حل مسئله
۳. مقایسه اعداد

بخش ۱۹ ۱۹۷

۱. شناخت اعداد
۲. جدول ارزش مکانی
۳. شمارش مضرب ۵
۴. جمع سای چندتایی
۵. کار با ابزار

بخش ۲۰ ۲۰۷

۱. جدول ارزش مکانی
۲. تمرین جمع
۳. اندازه گیری
۴. ساعت

بخش ۲۱ ۲۲۰

۱. شمارش مضرب ۶
۲. تمرین مضرب های ۱۰
۳. شمارش مضرب ۷
۴. شمارش معکوس

بخش ۲۲ ۲۲۹

۱. شمارش مضرب ۸
۲. جمع و تفريق
۳. مقایسه اعداد
۴. شمارش مضرب ۹

بخش ۲۳ ۲۳۷

۱. حل مسئله
۲. خواندن ساعت
۳. عدد نویسی
۴. تشخیص سبکی و سنگینی

بخش ۲۴ ۲۴۶

۱. حل مسئله
۲. معرفی عدد ۱۰۰

بخش ۲۵ ۲۵۳

